

Шипшинка

Брати (Якоб і Вільгельм) Грімм

Колись давно жили собі король і королева. І щодня вони зітхали:

— Ох, якби в нас була дитина!

А дитини все не було.

Та одного разу, як королева купалася в ставку, з води на берег вилізла жаба та й каже їй:

— Твоє бажання здійсниться. Не мине й року, як у тебе народиться донька.

Як сказала жаба, так і сталося. Королева народила дівчинку, таку гарну, що король не тямився з захвату і влаштував бучний бенкет. Він запросив на той бенкет не тільки родичів, приятелів і знайомих, а й чаклунок, щоб вони були прихильні до дитини.

Тих чаклунок у королівстві жило тринадцять. Але в замку було тільки дванадцять золотих тарілок, з яких вони мали їсти, тому одній чаклунці довелося залишитись удома.

Цілий день бенкетували гості, а наприкінці чаклунки обдарували дитину своїми чарами. Одна дала їй доброчесність, друга вроду, третя багатство і так далі — все, що тільки можна побажати людині. Та коли надійшла черга дванадцятої, раптом відчинилися двері й до зали вступила тринадцята чаклунка. Вона хотіла помститися за те, що її не запросили на бенкет. Навіть не привітавшись, вона гукнула на всю залу:

— Коли королівні мине п'ятнадцятий рік, вона вколеться веретеном і помре!

І, не сказавши більше ні слова, повернулася й пішла.

Всіх перелякали її слова. Тоді наперед виступила дванадцята чаклунка, яка ще не висловила дитині свого побажання. Вона не могла зняти лихого віщування тринадцятої, могла тільки трохи злагіднити його, тому сказала:

— Ні, не помре, лише западе в глибокий сон на сто років.

Король хотів уберегти від біди свою любу дитину, тому наказав спалити у своєму королівстві всі веретена.

Побажання чаклунок збувалися всі водночас, і дівчина росла така гарна, така слухняна, така лагідна й розумна, що кожному, хто її хоч раз бачив, припадала до серця.

Вийшло так, що того дня, коли дівчині минав п'ятнадцятий рік, короля й королеви не було вдома, і вона залишилася в замку сама. Вона вешталася по ньому, заходила в зали й покої, і нарешті їй заманулось піднятися на стару вежу. Вона побралась нагору вузькими крученими сходами, що довели її до невеличких дверей. В дверях стирчав іржавий ключ. Коли дівчина обернула ключа, двері розчахнулися, і вона побачила перед собою тісну комірчину. В комірчині сиділа якась стара жінка з веретеном і старанно пряла кужіль льону.

— Добрий день, матусю, — привіталася королівна. — Що ви робите?

— Пряду, — відповіла стара і кивнула їй головою.

— А що це так смішно крутиться у ваших руках? — спитала дівчина. J

Вона взяла в старій веретено і спробувала сама прясти.

Та не встигла вона крутнути ним, як сповнилось віщування чаклунки — вона вкололася в палець.

А тільки-но вкололась, як відразу впала на ліжку, що стояло в комірчині, й поринула в глибокий сон.

І той сон огорнув цілий замок. Король і королева, що встигли повернутися додому і були саме в залі, запали в сон разом із усім своїм двором. Поснули коні в стайні, і собаки на подвір'ї, і голуби на даху, і мухи на стінах. Навіть вогонь, що палахкотів у печі, раптом завмер і заснув. І печеня перестала кипіти, і куховар, що саме намірявся скубнути за чуба кухарчука, який зробив якусь шкоду, заснув із простягнутою рукою. І вітер ушух, і на де^ ревах коло замку більше не ворухився жоден листочок. А навкруги почав рости живопліт із шипшинових кущів, що з кожним роком вищав і нарешті затулив увесь замок. Не видно було, що там робиться всередині, живопліт затулив навіть прапор, що маяв колись на даху,

Та по королівству йшли чутки, що в замку спить глибоким сном прекрасна Шипшинка, бо саме так звали королівну.

Тому час від часу котрийсь королевич пробував подолати шипшиновий живопліт. Але нікому не вдавалось продертися крізь нього, бо колючки, немов живі руки, чіплялися за зухвальця, і він так і залишався висіти в кущах.

Минав час, і через багато років до того королівства знов заблукав якийсь королевич і почув він одного Діда, що за шипшиновим живоплотом схований замок, у якому ось уже сто років спить глибоким сном прекрасна королівна на ім'я Шипшинка. А з нею сплять король і королева, і весь їхній двір. Той дід знав від свого діда, що вже багато королевичів пробували продертися крізь шипшиновий живопліт, але так і залишились висіти на його нещадних колючках.

І королевич сказав:

— Я не боюся нічого. Хочу пробратися до замку й побачити прекрасну Шипшинку.

Старий дід, що мав добре серце, почав його відраджувати, але королевич не послухався його.

А саме тоді минуло сто років і настав той день, коли Шипшинка мала прокинутись.

Підійшов королевич до шипшинового живоплоту і бачить: кущі густо вкриті чудовими квітами. І ті кущі почали самі перед ним розступатися, пропускали його вперед, а тоді сходились за ним, знов утворювали непролазний живопліт.

Так королевич добрався на подвір'я замку. Дивиться — а в стайні лежать поснули коні, на подвір'ї сплять мисливські собаки, на даху сидять голуби і всі як один позасовували голівки під крила. Зайшов він до середини замку, а там на стінах сидять поснули мухи, куховар у кухні й досі тримає руку так, немов хоче скубнути кухарчука, а посудниця сидить і спить над чорною куркою, яку мала патрати. В залі королевич побачив поснулих радників королівського двору, а біля трону лежали король з королевою. Він пішов далі. Скрізь було так тихо, що він чув свій власний подих.

Нарешті він піднявся на вежу й відчинив ті невеличкі двері, за якими в комірчині спала Шипшинка. Вона лежала на ліжку така гарна, що королевич як глянув на неї, то забув про все на світі. Дивився він на неї, дивився, а тоді нахилився і легенько поцілував її.

Тільки-но він торкнувся до Шипшинки устами, як вона розплющила очі й ласкаво глянула на нього. Вони разом зійшли до зали, а там уже прокинулись і король з королевою, і весь двір. Вони сиділи і тільки вражено поглядали одне на одне. Коні в стайні повставали й стріпувалися, собаки на подвір'ї потягалися після довгого лежання, голуби на даху повитягали з-під крил голівки, покрутили ними, тоді знялися й полетіли в поле, мухи почали лазити по стінах, вогонь у печі запалахкотів знов, печеня почала кипіти, куховар так скубнув кухарчука за чуба, що той аж крикнув з несподіванки, а посудниця заходилась патрати курку.

Невдовзі відгуляли бучне весілля королевича з Шипшиною, і на цьому й казці кінець.

Переклад Євгена Поповича